

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torka in sobota ob 11. uri predpoldne za mesto ter o 3. uri pop. za deželo. Ako pače na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Zakaj propada in je že skoro propadla sviloreja?

I.

V prejšnjih časih je bila pri nas sviloreja zelo razvita in je donášala deželi lep dobiček. V obče je računil naš posestnik na svilode in trgatve. To sta bila dva činitelja velike važnosti v gospodarskem oziru, ki sta mu donášala leto za letom večji ali manjši, a gotov denarni dobiček, na kateri je smel računati. Osobito je veljalo to za sežanski, goriški in gradiščanski politični in za kanalski sodni okraj.

Dandanes so se razmere temeljito preobrile, posebno v slovenskem delu naše domovine. Kako je z vinorejo v naših krajih, o tem nimamo namena danes pisati; zaznamovati hočemo le dejstvo, da je sviloreja v slovenskih okrajih skoro popolnoma propadla, in navesti glavne vzroke te obžalovanja vredne istinitosti.

Prvi udarec prizadela je sviloreji znana sviloprejk pebrina ali pezavica, ki je vničila skoraj redno vse zadevne nade naših posestnikov tik pred trenutkom, ko so se začele sviloprejke zabubovati ali zapredovati. Kmet je imel trud in delo, a naposled je moral vreči ves pridelek na gnoj. To je marsikaterega posestnika ozlovoljilo, tako, da je svilorejo opustil.

Po Pastirjevem satovitem semničenju se je tej nepreliki skoro popolnoma v okom prišlo, in dandanes sme računati vsakdo, ki se bavi racionalno s svilorejo, na ugoden konečni svilodni uspeh.

Toda med tem se začela padati cena svilodom tako, da se posamezniku ne izplača trud, baviti se s svilorejo. Res je, da traja intenzivno delo pri tem le malo tednov, vendar pa je zvezanih z njim toliko neprilik, da se sviloreja ne izplača, ako ne dobi svilar vsaj 250 K za kilogram tako zvanih živih svilodov. Nekdaj so prodajali naši rojaki stari funt po 2 do 3 goldinarje, a sedaj se plačuje kilogram — vsaj v tem letu — povprek po 2-10 K.

To je glavni vzrok, da propada sviloreja, posebno v slovenskih okrajih naše grofovine. Na goriški trg prinesli so letos

ljudje samo še 54.000 kg svilodov. V obče pa raste ta produkcija v deželi, kar jasno kažejo tozadevni podatki, katere nabira goriška trgovska zbornica; a to le radi sviloreje v Furlaniji, katera se goji v vedno večji meri, dočim je na Slovenskem skoro izginila.

Vprašanje nastane, zakaj to, saj so pri nas krajevne in podnebne razmere jednake onim v Furlaniji?

Razlogi za to so različni. Prvič se ne peča Furlanija skoro nič s sadjerejo vsled izrednih tamošnjih gospodarskih odnošajev, dočim prizadeva pri nas sadjarstvo mnogo truda in dela in daja tudi lep dobiček kmetu. Dalje je izvestno, da so delavne moči na italijanski strani dosti ceneje nego na slovenski, kjer je poljska kultura intenzivnejša, izdatnejša in mnogovrstnejša od prve. Glavni vzrok leži pa vendar v tem, da se koncentruje sviloreja v Furlaniji takorekoč v posamezne hiše. Tu je veleposestnik, ki ima obširno zemljišče, velike prostore in mnogo kolonov; on goji skoro za celo občino sviloprejke v svojem prostoru, kar zmanjšuje število za to potrebnih delavnih močij, omogoči večjo pazljivost temu pridelku, sploh olajšuje — kakor lahko razumljivo — vse tozadevno poslovanje. Tam se redijo sviloprejke — recimo — od dvajsetih uč semena skupno, dočim je pri nas ta reja razcepljena na 40 hiš, in v vsaki hiši sta potrebni dve skrbni, delavni moči, posebno v zadnjem času, da potrebno delo opravljati.

Umetno bi bilo radi tega tudi pri nas napraviti poskus skupne sviloreje za vsako vas. V to bi bilo potrebno seveda najprej primerno poslopje in primerna skupna priprava, najeti bi bilo potem primerno število deklet, izurjenih v sviloreji, ter nabaviti skupno toliko semena, kolikor bi odgovarjalo množini v dotičnem kraju nahajajočega se murvinega listja. Čisti dobiček bi se konečno razdelil med posestnike v razmeri oddanega listja ali perja.

Seveda bi bila potrebna pri tem posebno v začetku tudi vladina pomoč, katera mora imeti velik interes na tem, da se ta vir blagovitosti v naši deželi zopet oživi ter da ogromne vsote, katere romajo sedaj v inozemstvo za svilnate

proizvode, ostanejo v državi. Ogerska izdaja v to svrhu velike svote in z dobrim uspehom; sviloreja je bila tam povsem izumrla, a sedaj pridela Ogerska na leto skoraj toliko svilodov kakor Avstrija.

Izvestno je, da se najdejo nasprotniki tudi tem nasvetom, češ, da je nevarnost bolezní pri takem skupnem postopanju večja nego pri sedanjem sistemu; toda skušnja v Furlaniji govori proti tem ugovorom.

Najbolje bi bilo — seveda — ako bi poskočile cene svilodom vsaj na tri krone, potem bi sviloreja zopet hitro oživila; toda uzroki tem nizkim cenam tičijo izven avstrijskih mej. O teh pa prihodnjič.

Dopisi.

Iz goriške okolice, 14. julija 1904.

(Konec). — Ti pišeš dalje: »V Gorici bi bili potrebni vsaj še trije otroški vrtci. Razredi bi morali rasti, ne pa padati. Šolnino bi se ne smeli stiskati ubogi stariši. Tak napredek je pa mogoč le takrat, ako se »Šolski Dom« postavi izven strankarskega boja...« Torej vsaj še trije otroški vrtci bi bili potrebni. In zakaj jih ni? Ker nedostaja »Šol. Domu« potrebnega denarja, ker je tvoja in tvojega sodruga »velenarodna« politika odvrnila od »Šolskega Doma« mnogo podpirateljev, ker sta ustanavljala različna, za dosedanje naše razmere nikakor neizogibno potrebna društva ter s tem trošila narodni denar, kateri bi bil narodu mnogo več koristil, ako bi se bil uporabljal za prvo narodno potrebo: za narodno vzgojo mladine. Ti sam priznavaš v gorenjih besedah to veliko potrebo; namesto pa da bi ji skušal zadostiti, si je še prav škodoželjno podkožo vesel, ker bi jo rad v svoje namene izkoristil. Čas bi bil, da bi enkrat nehal »slepe miši« igrati s to najvitalnejšo narodno potrebo. V »Soči« vedno vzdihuješ in obračaš proti nebu oči, kako nedostatna da je vzgoja mestne mladine, zraven pa držiš roke križem, kakor bi hotel reči: Glejte, ljudje božji, jaz bi rad pomagal, ali ti šmentani »klerikalci« mi tega ne dovoli. V tvojem »šimpliksikonu« ni dovolj besed, da bi se ta tvoja hlimba po zasluženju označila. Ali

selo sem stopala v hišo. Še na potu me je srečal mož ter mi stisnil roko, pa me vprašal potihoma: »Ali si se zelo utrudila, Justina?«

44.

Sedeli smo pri večerji: moskal na klopi z lulo, gospodinja pri oknu, a midva s Prokopom na strani. Sedimo molče, kar potrka nekdo na duri: »Zdravi bili!« se je oglasil za durmi.

Bil je Nazar!

Stopi v sobo ter stoji tu pred nami; v zobeh je držal lulo — lasje so mu bili precej posiveli.

»Bog dobro gospodnji in vsem!«

»Bog povrni! Dobro došel!« odvrne stara.

»Odkod si se pa vzel, Nazar?«

vpraša ga Prokop. »Prišel si kot bi bil vzrastel iz zemlje.«

»Od koder dobri ljudje...«

Moskal se obrne in pogleda na duri. »Nu, čemu se obračaš, gospod moskal? Sami zvesti smo; ne boj se!«

Oni pa le gleda na okna in duri.

»Kaj! Ali hočeš mari loviti veter na polju? ... Saj vidim, da si tudi sam

sta ti in tvoj sodrug vprašala koga dovoljenja, da si osvojiš »Ljud. pos.« in druga društva? — Ker pa vidiš, da zdaj tudi ljudstvo na deželi ve, zakaj se nista brigala za »Šol. Dom«, skušaj vsaj ti izvesti, po čemer hliniš v »Soči« toliko hrepenenje. Če že misliš, da bi za osvojenje »Šol. Doma« ne dobil več zadostnega števila dobrovoljnih pomagačev kakor za »Ljud. pos.«, pa uporabi bojni načrt, kakor si ga s sodrugom uveljavil proti »Slogi«. Tej sta kot tekmovalno društvo ustanovila »napred. izvrševalni odbor«. Dobro prijatelj, na noge! Ustanovi zdaj ti »vsaj še tri otroške vrtce« in pa vsaj še eno ljudsko šolo, da bodo »razredi rastli, ne padali, in da se ne bodo s šolnino stiskali ubogi stariši!« To ti pač ne bode delalo težav! Denara tebi ne primanjkuje, ko mečeš v »Soči« vedno okoli sebe s tisoči, z milijoni. Pa tudi celo k nam na deželo se širi govorica, da si postal neomejen gospod pri »Trg. obrtni zadrugi«, pri »Ljud. pos.«, pri »Narodnem skladu« itd. Na razpolago ti je torej denara ko peska! Ni ti treba drugega, nego potezo s peresom, in — stal bode v Gorici nov »Šol. Dom«, katerega bomo veseli, kakor smo starega. Nikar ne misli, da zbijam šale! Meni je ta predlog veličesen, in upam, da bom čital v »Soči« v kratkem času tvoje mnenje o njem. Ako bi utegnil pa ti nanj pozabiti vsled mnogih opravil, te že še podrezam in opomnim nanj. Skrbel bom, da ne zapade tako hitro pozabljenosti.

»Šol. Domu« ne nasprotujemo; vse naše »nasprotstvo« je pasivnost. Tako pišeš v »Soči« št. 44. Ob to tvojo izjavo se je že nekdo v »Eдинosti« izpodtaknil, vključ temu je ta izjava toli »kumšna«, da se je tudi jaz ne morem izogniti. Pasiven je nasproti kaki zadevi pač le on, ki se za njo nič ne briga, ki za njo nič ne deluje in ki molče trpi, da jo drugi pospešujejo, ali pa ji nasprotujejo. Prijatelj, ali si se pa ti doslej tako vedel nasproti »Šol. Domu?« Upam, da tiči še toliko sramežljivosti v tebi, da bi se ne drznil postaviti se pred gorenje ogledalo. Koliko tvojega »najaktivnejšega« nasprotovanja »Šol. Domu« niso spravili v javnost že ti-le moji dopisi! In to ni

slepe sin... Nikar ne poskušaj, ne ujamaj ga. A rajši daj, da si zapalim lulo. Kako se vam vede tu?« vpraša naju.

»Pa pri vas tam?« vprašam ga.

»Kako? Dajo ti na izbiro voljo: Ali vtopi se, ali pogini!«

»Oh, nesreča in beda!« užali se gospodinja.

Moskal si viha brke.

»Pa stara doma?« vprašam.

»Živi. Ona trpi vse. Pozdravlja vaju.«

»Kaj pa pravi gospa o meni?«

»Ehe, radi vaju jih je moral slišati gospod. — Izgubili smo dva delavca!« mu je očitala.

V tem je povabila gospodinja na večerjo. A Nazar vzame steklenilo izpod pazduhe in jo dene na mizo.

»Pili bomo — pravi — življenje je tužno. Zdravi bili!«

»Kako žganje pa je to?« vpraša moskal. »Bolje, napiti se vode, nego pa take vodke.«

»Kdor hoče, napij se pa vode!« reče Nazar.

»Zdi se, da je žganje dobro«, reče meni gospodinja.

(Konec pride.)

LISTEK.

Zavodna vzgojenka.

Maloruski: Marija E. Markovič.

(Dalje.)

Hodimo po glavnih ulicah, pohajamo po stranskih ulicah. Pa me vpraša mož: »No, kako, Justina: Ali se čutiš, da si prosta, duša?«

In smejal se je ter mi zrl v oči.

Bilo mi je sicer tužno pri srcu, ali vendar sem se nasmehnila, in bila sem nekako potolažena.

Trebalo je najeti stanovanje, kjer bi bivala. A denarja ni bilo. Odkod ga dobiti? Prodati ni bilo kaj. Ko sem šla od doma, nisem vzela nič seboj. Pa saj itak nisem imela velikih zakladov: nekoliko srajc, dve spodnji krili, potem še nekaj jopic in kožuh. Prej mi ni bila skrb, da bi si bila kaj napravila, a potlej mi ni dala več gospa. Nu, si mislim: pojdem, pa bom služila za dnino! Posvetujem se s Prokopom, in šla sva do gospodinje, ki je dajala kočvo v najem. Poveva jej svojo bedo in vprašava: ali bi hotela, da bi jej plačevala kočvo vsak dan sproti?

»Dobro«, pravi, »če bo denar, dajala bosta na dan; a če ne, pa vaju počakam.«

In preselila sva se k njej v kočvo.

43.

Najina gospodinja je bila stara vdova — prijazna, ljubezniva in kaj zgovorna! Pripovedovala je in pravila, pa vse o svoji nesreči: da se je njeno sorodstvo raztreslo, poizgubil se njih rod in da je ostala sama na svetu — kot bilka na polju.

V enomer je zdihovala, pa večkrat tudi zaplakala. Tudi radi naju ni prelila malo solz! Ko sva sedela z možem skupaj ter govorila, pa je jela britko plakati. Še midva sva jo morala tolažiti. Pa je prišel moskal ter se otresel na njo: »Spet se baba kisa!«

Njega se je zelo bala: niti ni izpregovorila z njim, niti ga kaj vprašala.

»Kak človek je to na svetu!« reče

stara, »kako grozen in odljuden. Bog ga ukroti! Ali ni imel nikdar rodu, ali kaj? Bog si ga vedi!«

Zjutraj sem vstala na vse zgodaj, pa sem šla na dnino. Vračala sem se pozno. V roki sem prinesla denar. Ve-

niti desetina vsega tvojega nasprotstvenega blaga, kar ga imam jaz zabeleženega v svojih zapiskih. Koliko tvojega dejanstvenega nasprotovanja pa ni prišlo niti v javnost! Koliko splet, koliko zdražb, koliko hujkanja in šuntanja proti „Šol. Domu“ v privatnih pogovorih imaš ti od razkola sem na svoji vesti, bi vedeli najboljše povedati oni, ki so imeli „srečo“ občeovati s tabo v razkolni dobi. Cele knjige bi se dale napisati samo takih tvojih grdih, narodno-uničevalnih dejanj. Naredil si pač slabega, kar si mogel. Ako si pa na videz vendar kaj odnehal, storil si to zaradi svoje varnosti, ker si se bal, da bi se vendar utegnile vseh oči odpreti in v tebi izpoznati, kar v resnici si: največja nesreča slovenskega naroda na Goriškem. Da, da, prijatelj, tvoja „politika“ je že toliko dozorela, da lahko okusi nje sad, kdor hoče. Kdor pa je to storil, je tudi že sklenil račune tvojega ne-pasivnega nasprotovanja „Šol. Domu“, in rezultat teh računov se glasi: „Šolski dom“ ima le enega prav agilnega in zakletega neprijatelja, in ta sliši na ime Andrej Gabršček. A. K.

Politični pregled.

Civilna lista na Ogerskem.

V sejah državnega zbora se nadaljuje debata o povišanju civilne liste. Poslanec Buko (neodvisna stranka) je govoril proti povišanju. Predlagal je, naj se toliko časa, dokler ni ogerskega dvora, porabi za civilno listo določeni denar za ljudsko šolstvo. Posl. Racz (neodvisna stranka) je istotako govoril proti predlogi. Rekel je, da avstrijski cesar izkazuje občudovanja vredno poštrevanost za Dunaj, dočim za Ogersko ničesar ne stori. Dunajski dvorni muzeji so vsled cesarjeve velikodušnosti svetovne važnosti, dočim vladajo v budimpeštanskih muzejih žalostne razmere. — Nadalje so govorili proti predlogi poslanci Kossuthove stranke Kecskemethy, Ivanka in Gyorgypal. — Grof Appony si zelo prizadeva, da bi se opozicija odrekla nadaljnim govornikom. Dasi je še zelo veliko proti-govornikov prijavljenih, je prav lahko mogoče, da se debata vendar že zaključí.

V Budimpešti je bil včeraj sprejet zakon o povišanju civilne liste (vladarjevih dohodkov) s 154 glasovi proti 66. Proti sta glasovala tudi grof Zichy in nekdanji ministerski predsednik baron Banffy. Postava velja za čas od 1. januarja 1903 do 31. decembra 1912.

Nova madjarska stranka.

V Budimpešti se je konstituirala nova Banffyjeva stranka. Baron Banffy je naglašal potrebo organizacije na deželi. Za predsednika novi stranki je izvoljen grof Nik. Vezselényi, podpredsednika pa sta grof Degenfeld in posl. Ovazy.

Slovenske vzporednice v Šleziji.

Iz naučnega ministerstva se doznaja, da je isto pritrđilo predlogu, naj se na učiteljsku v Opavi ustanove češke, na učiteljsku v Tešinu pa poljske paralele.

Trgovinska pogodba z Italijo.

„Matino“ zatrjuje, da so se avstro-ogerski in italijanski komisarji konečno zedinili glede vinske klavzule. Iz višjih političnih oziror se je baje zagotovila 100.000 hektolitrom belega italijanskega vina za mešanje zelo znižana uvozna carina.

Carinska pogajanja med Nemčijo in Rusijo.

Pogajanja med Wittejem in Bülowom so dovedla do sporazumljenja, da Rusija sprejme minimalno carino na žito, dočim je Nemčija dovolila prometu ruske živine znatne olajšave. Te olajšave bodo tudi pogajanja z Avstro-Ogersko ugodno vplivale, vsled tega je tudi napočeno trditi, da bodo predidoda pogajanja Nemčije z Rusijo otežkočila sklenitev trgovinske pogodbe z Avstro-Ogersko.

Rusko-japonska vojska.

Paje vendarle res! — V nasprotju k japon-kim zatrdilom, da Japonci v noči od 10. na 11. t. m. niti niso napadli portarturske trdnjave, vsled česar tudi niso mogli izgubiti 30.000 mož, so došla zopet nova poročila, ki z vsoto točnostjo zatrjujejo, da je japonska armada faktično ponoči 11. t. m. navalila na Port Artur, a bila z uprav ogromnimi izgubami odbita.

Poročevalec „Novosti“, Verblanski, javlja iz Dacičava, da je bil naskok Japoncev 11. t. m. na Port Artur odbit z ogromnimi izgubami. Japonska armada je izgubila najmanj 25.000 mož, dočim

znašajo ruske izgube okoli 5500 mož. Ruska vojska je zavzela vse japonske pozicije in sovražnika prisilila, da je moral spremeniti vse svoje fronte.

Poročevalec „Rusa“, Kirilov, pa zatrjuje po najverodostojnejših virih, da Japonci niso bili samo odbiti, marveč so bili celo izrinjeni z vseh svojih pozicij. Ruska posadka je navalila na Japonce z bajoneti; sovražnik se ni mogel dolgo ustavljati, marveč se je skoro spustil v divji beg. Japonci so izgubili okoli 25.000 mož.

Takisto poročila tudi rusko brzojavno agentstvo, da je dobilo to-le brzojavko 16. t. m. iz Mukdena: Semkaj došlo vesti potrjujejo, da so Japonci 10. t. m. naskočili Port Artur in sicer sprva z uspehom. Nato pa so bili z ogromnimi izgubami odbiti. Tega boja se je z velikim uspehom udeležilo tudi portartursko brodoglavlje. Imenovani brzojavni urad še dostavlja, da se ta brzojavka njema poročilom, da znašajo japonske izgube 30.000 mož, kakor je bilo priobčeno že 13. t. m.

Najnovejša poročila iz Petrograda pa pravi, da so Japonci pri naskoku na Port Artur izgubili celo divizijo.

Vse se torej strinja v tem, da so Japonci 11. t. m. doživeli pred Port Arturom strahovit poraz, da nimamo niti najmanjšega povišja, da bi dvomili o resničnosti nešteti poročil, ki vsa kategorično zatrjujejo eno in isto.

Nastane sedaj vprašanje, čemu taje Japonci tako trdnjavno vse to? Odgovor je lahak! Boje se, da bi pri Azijatih ne izgubili vsega ugleda in nimba nepremagljivosti, ako bi priznali, kako strahovito so bili tepeni pred Port Arturom. Hočejo torej pokriti svoj poraz; vzpričo tako velike katastrofe je to seveda težko.

Pa še iz drugega vzroka je Japoncem mnogo ležeče na tem, da se japonski poraz pred Port Arturom pokrije s plaščem molččnosti.

Japonska vlada vodi namreč po posredovalcih z raznimi bankami v Londonu in Ameriki pogajanja radi novega posojila. Že zadnjič se je Japoncem samo pod skrajno neugodnimi pogoji posrečilo dobiti posojila. Sedaj so pa šanse še veliko slabše; če bi bili bankirji pa prepričani, da so bili Japonci v istini tako strahovito poraženi, bi pa te šanse padle na — ničlo. To ve dobro japonska vlada, zato je hitela vesti o porazu demantirati, da reši, kar se še da rešiti!

Admiral Togo mrtev? — „Chicago Daily Mewa“ priobčuje brzojavko svojega vojnega poročevalca iz Antunga, v kateri se zatrjuje, da je admiral Togo umrl na kolero. Na japonskih ladjah baje silno razsaja ta bolezen, kar je tudi prisililo japonske ladje, da so se umaknile izpred Port Artura, kjer baje že 10 dni jih ni.

Glad in kolera v armadi generala Nodzu. — Iz Petrograda se brzojavlja: General Samsonov je 11. t. m. ustavil prodiranje Japoncev proti Inkovu. Japonci so v tem boju izgubili 1000 mož. 16. t. m. je rusko brodoglavlje bombardiralo japonske utrdbе pri Kajčovu. Zdi se, kakor da bi dobila armada generala Nodzu povelje, predreti ruski center. Položaj te armade, pred katero stojita generala Miščenko in Levestam, ni baje baš ugoden, ker so prišli v petek prvi japonski dezertjerji v ruski tabor. Ti so izpovedali, da vladata v japonski armadi kolera in glad in da zavžijejo Japonci pred vsakim bojem veliko množino alkohola.

Kakor poročila Reuterjev biró, je v torek 19. t. m. prispela v Čifa kitajska ladja, ki je imela na krovu 8 Rusov in 50 Kitajcev, ki so 14. t. m. zapustili Port Artur. Rusi so odklonili vsako izpovedbo, Kitajci pa so sporočili to-le: Dne 11. ali 12. t. m. so Japonci s 14.000 možmi zavzeli enega izmed vzhodnih forov pred portartursko trdnjavo. Predno so jim mogli prihiti na pomoč novi vojaki, so jim Rusi zastopili pot in zažgali pod njimi mine, ki so imele tako strahovit učinek, da niti eden izmed Japoncev ni ostal živ. Po tej katastrofi je prišla na bojišče nova japonska armada. Rusi so takoj leži nanjo streljati iz več nego 60 topov. Japonci so bili prisiljeni se umakniti z naravnost ogromnimi izgubami.

Kitajci pripovedujejo tudi, da je neka ruska torpedovka ponoči 13. t. m. napadla neko trgovsko ladjo in jo potopila, ker je mislila, da ima parnik na krovu japonski transport. Veliko število na krovu se nahajajočih Kitajcev je utonilo. Moštvo, med katerim je bilo največ Evropejcev in mnogo Kitajcev, so Rusi rešili. —

Zadeta Angležka. — Poročali smo že, da je ruska križarka „Smolensk“ v Rdečem morju ustavila angleški parnik „Malacca“ in ga zaplenila. Imel je namreč na krovu dinamit, določen v Jokahamo, torej vojno kontrebando. Ni torej nikakega dvoma, da so bili Rusi opravičeni to storiti.

Navzlic temu pa so Angleži zagnali velik krik in vik, kakor da bi bili Rusi kršili s tem, da so se poslužili svojih pravic, mednarodno pravo in zahtevajo ogorčeno, da jim morajo Rusi izročiti nele zaplenjeno „Malacca“, marveč da jim morajo dati še tudi primerno zadostženje. Zato, ker so se Rusi poslužili svojih pravic, jih sedaj angleški listi imenujejo — pirate. Takrat pa, ko so Japonci, njih zavezniki, tri dni pred napovedjo vojne v nasprotju z vsemi določbami mednarodnega prava ugrabili in zaplenili ruske trgovske ladje v japonskih pristaniščih, niso imeli Angleži nobene grajalne besede za svoje zaveznike, če prav bi jim v tem slučaju bolj pristojal naslov — pirati! Hinavci!

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ so plačali pred-sedništvu: Katarina Nardin, trgovka v Gorici 2 K; Fran Orešec, vodja c. kr. pripravljavnice v Gorici 4 K; družba „Slovenska beseda“ v Gorici 1 K 87 h; slovenski in hrvaški bogoslovci v Gorici 21 K 15 h; dr. Terkuč in soproga v Kanalu 10 K; Štefa Kinderčev v Gorici 10 K; Blazij Grča, župnik in deželni poslanec ustanovnine za „Mali Dom“ 200 K.

Naše upravništvo je prejelo: Denarničarka ženske podr. družbe sv. C. in M. Karolina Makuc je prejela: Hro-vatin Antonija 2 K; Mercina Terezija 2 K; Saunig Karolina 2 K; Čotič Ivanka 2 K; Sutner Marija 2 K.

Srečna hvala!

Prilavljavnica za srednje šole. — Kor je našim čitateljem iz žalostne skušnje dobro znano, nimajo goriški Slovenci nobene srednje šole, na kateri bi se poučevalo na podlagi materinega kot učnega jezika. Med tem pa vzdržuje vlada za Nemce, katerih ni 2000 v celi deželi, in še ti so le priseljenci, uradniki, penzionisti in bolni ljudje, ki iščejo zdravja v Gorici, dve srednji šoli v Gorici, višjo gimnazijo in višjo realko z mnogimi paralelnimi razredi. Ako hoče goriški Slovenec v svoji deželi in v svojem glavnem mestu obiskovati srednjo šolo, mora se vpisati v nemško gimnazijo ali v nemško realko, kjer mu od prvega dneva njegovega vstopa vlijajo v glavo modrost v edino zveličavni nemščini.

Če hoče Slovenec v domače srednje šole, mora se najprej priučiti nemškemu tujemu jeziku; potem šole sme potrkati na vrata; ali predno se mu odpró, položiti mora izpit iz nemščine pred učiteljem, ki pogosto ne pozna našega jezika, ne naših šeg, pa tudi ne ljubezni in spoštovanja do našega naroda, goriških domačinov, ter hladnokrvno pometuje naše otroke kakor snope kot nezrele in nesposobne, da bi stopili v edini srednji šoli, ki sta nam na razpolago. Kdor pa je tako srečen, da pride skoz ozka vratica vsprejemnega izpita, čuti navadno ves čas svojih študij težavo tujega jezika, v katerem ga poučujejo.

To so nezdrave razmere, ki so imele morda pred sto leti kaj pomena, ki pa današnjim časom, današnji prosveti, današnjemu probujenju naroda in splošnemu stremljenju po vedi in omiki bi-jejo v obraz in se morajo premeniti. Našim otrokom mora biti možno prav tako, kakor nemškim in italijanskim, da iz ljudske šole prestopijo na srednje šole brez tega, da bi morali prej izpit delati iz tujega jezika, ki naj se uči šele v srednjih šolah.

Dokler pa obstoje te obžalovanja vredne razmere, treba, da si pomagamo, kakor moremo, in da na vsak način zagotovimo svojim otrokom vstop v srednje šole, ako imajo veselje in sposobnost za nadaljno učenje. V ta namen moramo jim dati priliko, da se naučijo pred vstopom v tukajšnje srednje šole toliko nemščine, kolikor je je neobhodno potrebno, da se jim odpro vrata v srednje šole.

To je dalo društvu „Šolski Dom“ povod, da je poleg deške ljudske šole, ki trpi šest, oziroma osem let, ustanovilo tudi pripravljavnico za srednje šole, v katero se sprejemajo tisti dečki po končanem tretjem ali četrtem letu ljudske šole, ki nameravajo stopiti v srednje šole. Za vstop v pripravljavnico se zahteva, da zna deček to, kar je po učnem načrtu predpisano za tretje šolsko leto ljudske šole, in vrhu tega, da zna nemški vsaj čitati in pisati. Zadnje se radi tega zahteva, ker drugače ni mogoče dečka v enem letu toliko pripraviti, da mu je vstop v srednje šole zagotovljen.

„Šolski Dom“ ne sprejema v svojo pripravljavnico le otrok iz svoje ljudske šole, ampak tudi druge z dežele, kolikor prostor dopušča. Kdor namerava svojega otroka dati v pripravljavnico, naj ga že o počitnicah na to pripravlja, kajti pred sprejemom se mora otrok podvreči izpitu, iz katerega se spozna, da je izpolnil zgoraj navedene pogoje.

Umetnik-kipar. — V našo, sedaj še presolčno Gorico je tako rekoč padel nenaznanjen in nepričakovan naš mojster-kipar, modelist in vlivar Prešir-novega spomenika za Ljubljano, Ivan Zajc. Za tozadevne načrte dobil je prvo razpisano darilo in naročilo za vkipotvorjenje. Vlivanje se že vrši s sodelovanjem slovečega našega arhitekta-domačina, Fabijana iz Kob-dilja. Delo bo v čast vsej Sloveniji, ki v ta namen žrtvuje okoli 30.000 gld. Po besedah: „delo mojstra hvali“, — bo še posebno v čast mojstru-kiparju, kateremu, četudi pozno, kličemo: „Dobro došel! Bog Ti blagoslovi dela narodu v slavo!“

Kmetijski shod v Gorici bode prihodnji četrtek dne 28. t. m. ob 11. predp. v prostorih gostilne „Pri zvezdi“ (poleg starega trga). Na njem se bode poročalo o sedanjih razmerah v c. kr. kmetijskem društvu goriškem ter sklepalo o nadaljnih korakih, ki jih imamo storiti v obrambo kmetijskih interesov slovenskega dela dežele. Vsa gospodarska društva in vsa županstva na Goriškem vabijo se, da pošljejo k shodi svoje zastopnike. Tudi drugi kmetovalci dobro došli.

Odbor za povspesevanje kmetijstva v slov. delu Goriškega.

Prvi občni zbor goriškega vi-narskega društva vrši se prih. četrtek po kmetijskem shodu v prostorih gostilne „Pri zvezdi“.

Akad. fer. društvo „Adrija“ v Gorici naznanja, da bode imelo svoj II. redni občni zbor dne 30. t. m. ob 9. uri predpoludne v dvorani „Slovenske Čitalnice“. Dnevni red je sledeči: 1) Čitanje zapisnika III. izrednega občnega zbora; 2) Letno poročilo a) tajnikovo, b) blagajnikovo, c) preglednikov; 3) Volitev a) predsednika, b) 4 odbornikov in 2 namestnikov, c) 2 preglednikov; 4) Poročilo odseka za narodni kolek; 5) Kje in kedaj naj bi prirejali naše shode?; 6) Poročilo odseka za ljudske knjižnice; 7) Z občnega zbora „Prosvete“; 8) Slučajnosti. Zvečer pa bo v „Hotelu Südbahn“ sestanek, katerega oficijelni del bo na vseobčno željo posvečen spominu profesorja Andreja Kragelj-a. Društveni odbor vabi vse člane, starešine, ustanovnike in podpornike, da se v čimvečjem številu udeleže tega občnega zbora. Poleg tega pa vabi tudi vse one akademike, ki niso še pristopili društvu, da to ta dan store. Posebno pa se obrača do vseh gg. abiturjentov, da prihite na ta občni zbor ter vstopijo v krog akademične mladine. Ako pristopijo društvu vsi akademiki z Goriškega ter vsaj večina abiturjentov, štele bode isto do 50 članov. Konečno vabi društveni odbor tudi vse one, ki se zanimajo za slovensko akademično mladost in v prvi vrsti naše narodno učiteljstvo, da se udeleže občnega zbora, ker se bo na istem določilo delovanje za te počitnice.

Javen shod namerava prirediti akad. fer. društvo „Adrija“ dne 31. t. m. popoldne „Pri Rebku“ na Vipavskem, ako ne bode morda kakih nepričakovanih zaprek. Obravnavale se bodo na tem shodu približno iste točke, kakor lani na shodih v Gorici in na Dobrovem.

Višje redove mašniškega posvečevanja bode podelil prihodnji teden prevzvišeni knezo-nadškof našim četrtletnikom bogoslovcem ter nekaterim iz tržaške in krške škofije, in sicer sub-dijakonat v ponedeljek, 25. julija, ter diakonat v torek, 26. julija, v knezo-nadškofijski kapeli, presbiterat (mašniški red) pa v nedeljo, 31. julija v stolnici. Početek obreda vsakikrat ob 8. uri zjutraj.

Vodstvo nadškofijskega deškega semenišča naznanja, da je s sklepom šolskega leta 1903-4 razpisan konkurz za dve „Werdenbergovi“ stanovi in da je razun tega napolniti nekoliko mest za brezplačne ali plačujoče gojence. Prošnje za vstanove naj se vložijo do 16. druge do 10. avgusta pri vodstvu deškega semenišča ali pa pri visokočast. nadškof. ordinarijatu, ako mogoče osebno po pro-silcih samih v spremstvu njihovih starišev. — O tem zavodu slišimo nadalje, da je bilo v njem ob začetku leta 74 gojencev. Od teh je eden tekom šolskega leta umrl, drugi izstopil, tako da je ostalo do konca šolskega leta 72 gojencev. Iz-zid šolske klasifikacije ob koncu leta je sledeči: 14 jih je dobilo prvi red z od-liko, 55 prvi red, 3 ponavljalni izpit. Po narodnosti je bilo 47 Slovencev in 26 Italijanov.

Ljudski shod. — "Slovensko katoliško delavsko društvo" v Gorici skliče dne 7. avgusta ljudski shod, na katerem se bosti obravnavali mej drugim zlasti dve točki: 1. O alkoholizmu in 2. O "Slov. sirotišču".

Izpred sodišča. — V četrtek dne 21. t. m. so stali pred tukajšnjem c. kr. okrožnem sodišču oni italijanski delavec Lorenc Chiaravalle, ki je v prepiru dne 2. junija t. l. v Rihembergu tako nesrečno zabodel Ivana Ličnca, da je še tisto noč umrl, ter rihemberski mladenič, ki so se udeležili onega prepira in pretepa. Chiaravalle se je zagovarjal, da ko je ležal na tleh in so od več strani pritiskali nanj, je bil siljen rabiti nož. Anton Ličen je bil obtožbe oproščen; Chiaravalle je bil obsojen na štiri mesece strogega zapora, ker je prekoratil meje silobrana. Od domačih mladeničev je dobil Franc Ličen 5, Anton Fabjan 4, Alojzij in Gervazij Ličen po 3 mesece težke ječe, vsi radi težkega telesnega poškodovanja. Naj bi bila ta obsodba svarilo drugim domačinom ob vsej črti bohinjske železnice, da se varujejo prepirov in pretepev s tujimi delavci; a tudi vladni organi naj skrbijo, da ne bodo naši ljudje izživani in napadeni.

Iz Mirna nam poročajo, da so bili tam dne 26. maja voditelji društva za pospeševanje male obrti, ki so senalico mesta poučili o obrtniških mirenških razmerah. Njih namen je povzdigniti mirenško domačo čevljarstvo. V dosego tega namena so bili dne 11. t. m. ravno isti gospodje Holzer, Berbuč in Bizjak zopet v Mirnu, in so se v družbi s strokovnim čevljarim učiteljem iz tehnološkega muzeja poučili o vsem potrebnem, da se že v l. 1905 ustanovi v Mirnu strokovni čevljarški tečaj, ki bo velikega pomena za procvit tamkajšnjega čevljarstva. Mirenški nadučitelj je šel imenovanim gospodom zelo na roko in jih je vodil od čevljarja do čevljarja ter posredoval, da so dobili vse potrebne informacije. — Dal Bog, da bi to prizadevanje imelo zaželjeni uspeh v srečo tamkajšnjih čevljarjev in v procvit te naše domače obrti.

Gorelo je v nedeljo popoldne v Rozentalu št. 110 v Gorici. Zgorel je hlev s prašičem vred in razno orodje. Poklicani so bili goriški ognjegaseci, ki so pogasili ogenj kmalu. Škoda, katero je vtrpel lastnik dotične hiše, Jožef Hvalič, cenijo na 600 K. Očaj se je vnel bržkone na žigici, ki jo je kak nemarnež vrget v hlev.

Nesreča. — Jos. Šuštič, gimnazijalec iz Bilj, je pomagal doma čistiti neki vodnjak, ki je bil suh. Ne vedoč, da na dnu je glaževina (steklo), skočil je v vodnjak ter se ranil na obeh nogah, tako da so ga morali prepeljati v tukajšnjo bolnišnico usmiljenih bratov. — Ivan Blažica iz Št. Petra je nakladal s svojim hlapcem seno na voz. Pri tem delu sta si prišla nevedé tako blizu drug drugemu, da je hlapec z vilami zabodel gospodarja v desno nogo. Gospodarja so prepeljali v bolnišnico. — Anton Furioso, kmet v Turjaku pri Ronkah, je padel v ondašnji vodovod (kanal), s katerim namakajo tržiško ravan, ter je zasel v široko, 12 metrov dolgo cev. Pri tem se je mož zmočil, ker je bila voda nad 1 meter visoka, se je odrsal po obrazu in po rokah in, kar je najhuje, je še zblaznel, tako da trije možje so ga mogli komaj ukrotiti in zvezati. Vsega povezanega so pripeljali 32-letnega moža v tukajšnjo bolnišnico. — Delavec Ivan Berte iz Italije je imel v Solkanu pri bohinjski železnici opraviti z mino, katero so izvrtali in pripravili da jo užgejo. Mina se je vnela preu. časom ter je močno ranila delavca na desni roki in na obrazu; vendar smrtno nevarnosti ni. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnišnico. — Humbert del Gos, 20-letni delavec iz videmske pokrajine, je delal kot kamnosek v rimskem rovu (cava romana) v Nabrežini. Dvignil je težek kamen, da bi ga prenesel, ali ta se mu izmuzne iz rok. Del Gos napne pri tem vse svoje moči, da bi kamen pridržal; ali s tem naporom se je tako hudo poškodoval v notranjih delih, da so ga morali spraviti v tukajšnjo bolnišnico. — Dominik Skubin, 64-letni kmet iz Dolenje je imel na roki majhen tor, katerega si je s prsti iztisnil in odrsal. Ker mu je pri tem gnoj zasel v rano in se pomešal s krvjo, začela mu je roka otekati. V hudih bolečinah je prišel v tukajšnjo bolnišnico, kjer ga upajo rešiti smrti, ako si dá odrezati roko, v kateri je zastrupljena krv. — Franc Juretič, 18-letni delavec iz Grgarja pri železnici na Dolgi-njvi, je šel v četrtek popoldne v Sočo, da bi se okopal. Pri tem so mu izginila tla izpod nog in voda ga je odnesla. Tovariši, ki so ga videli v nevarnosti, so koj odvezali čoln in šli za njim; ali ko

so ga dotekli in spravili v čoln, bil je že mrtev. Položili so ga na desni breg Soče, kjer je ostal celo noč, dokler ni prišla komisija. Delavci so prizgali malo lučico, ki mu je svetila. — V okolici tržaški in v Istri bili so razni gozdni požari. — Nesreče na levo in na desno, kamor se obrnemo.

Nesreča. — V bližnjem Št. Andrežu, v hiši, zaznamovani s številko 98, se je zgodila pretekli ponedeljek velika nesreča. Oče Franc Tomsic je šel na delo v tovarno v Podgori, mati Frančiška pa po opravkih v mesto. Petletno hčer Francico in nje sestro Ano je izročila v varstvo sosedi Ani Nanut. Sestrici sta se igrali na dvorišču, kar ukaže Nanut Ani, naj dene drvi na ogenj, ki je gorel v kuhinji. Otroka slušata. Francica odtegne kotel, ki je visel nad ognjem, Anica položi drv na ogenj. Pri tej priliki pade iskra na obleko Francice, ki se takoj vname. Anica je skušala ogenj na sestri zadušiti, pa se ji ni posrečilo. Na vpitje so pritekli sosede, pa niso mogli pomagati. Uboga Francica je vsled dobljenih opeklin umrla drugi dan.

Socijalni demokrat Cvek, delavec v ajdovski predilnici, duša soc. demokratskemu gibanju na Vipavskem, ki je z vsem pompom pripeljal v vipavsko dolino Kopača, je zdaj v zaporu. V četrtek zjutraj je z nožem napadel tvorniškega vodjo Schmuckyja in ga zelo ranil na vratu. Upanje je, da vodja okreva. Ranjenec uživa vse simpatije delavstva.

Iz Tolmina nam pišejo: K dopisu o požaru v mlinu in žagi na Tolminki g. drž. poslanca Oskarja Gaberščika, v katerem poročilo se godi krivica "Tolminskemu protovoljnemu gasilnemu društvu", češ, da društvo ni vedelo o tem požaru, dovolite sledeči dostavek:

V nedeljo dne 10. t. m. igral se je 4-letni sin mlinarja Antona Kavčiča z užgalicami v žagi, kjer je bilo vrhu velike množine lesa tudi seno, koje je bil prej omenjeni Kavčič pred par dnevi zložil. Ob pol 12. uri popoldne se je društvo alarmiralo k službi. Ni preteklo niti 10 minut in bilo je društvo na mestu požara in sicer prvo, ko ni bilo še nikogar blizu.

Požar se je takoj omejil, da se ni dalje širil. Po hudem naporu se je požar ugasnil in pogasil v poldrugi uri.

Ni pa vse pogorelo, kakor poroča dopisnik, ampak rešil se je mlin, stanovanje mlinarjevo in vsa hišna ter sobna oprava. Naslednjega dne je mlinar uže mlet.

S tem je društvo završilo svojo težavno nalogo.

Gospod župan in državni poslanec Oskar Gaberščik blagovolil je podariti društvu za trudapolno in požrtvovalno delo znesek 50 kron. — Hvala mu!

Da uživa društvo ne le simpatije hranilnice in posojilnice tolminske, ampak tudi c. kr. okr. glavarstva ter sploh vseh tržanov, dokazuje ravno minuli tedden izšla okrožnica do podpornih udov, ki so zložili ne malo svoto 320 kron.

"Slovo", s katerim se je preč. g. Marko Vales, bivši kurat v Brancici, poslovil od svojih duhovnanov dne 10. t. m., glasi se tako-le:

Sedaj pa z Bogom, čedica mi milal!
Ti kličem danes zadnjič Tvoj pastir;
Ljubezen sveta nas je tu družila;
Bolezen sili me od Tebe v mir;
Rosè naj blagoslov nad Te nebesa,
Iz dna srcà Ti kličem v dan slovesa.

Sem dolgo dobo, — že šestnajsto leto,
Preljubi verniki! med Vami bil,
Daroval za Vas Daritev sem Presveto,
In Kruh življenja zvesto Vam delil;
Mladino Vašo vodil, likal, blažil,
Otožna srcà lečil in tolažil. —

Edini, složni mnogo smo storili,
Da občino poznà zdaj širni svet,
Smo stolp in cerkev lično prenovili*)
Ki bota pričala še mnogo let:

Da delal, skrbel sem za Vas vsestransko,
Se zlasti pa za srečo zveličansko! —

I Vi, ki mene krivo ste sodili,
Zašli na polzlo liberalno pot, —
Srcè, ktero britko ste ranili
Moli za Vas: "Oprosti jim, Gospodi!"
Kot nekaj molil Božji je Rešitelj, —
I jaz Vam danes bom blagoslovitelj.

Izročim še v srcà Jezusa Marije
Mučenke Katarine, dragi Vas!
Naj enkrat v krilu rajske domačije
Bi skupaj Božji gledali obraz,
Jaz molil bom za Vas, — molite záme,
Se zlasti ko me blede smrt objame.

*) Leta 1896 je bil sezidan nov visok krasen, trden zvonik in cerkev je bila podaljšana. Leta 1900 pa so bili napravljeni 3 novi, 26 met. st. težki zvonovi. Vse skupaj, kar je največja požrtvovalnost, je stalo okrog 20.000 kron. Duhovnjika pa šteje samo 60 h. števil.

Sedaj pa z Bogom, verniki predragi!
Ohranite vse, kar sem Vas učil,
In srečni bote, varni pred sovragi.
Ko mene bo že temni grob zakril,
Naj milost Božja zmir' ostane z Vami,
Saj snidemo se zopet nad zvezdami!
V Brancel, mesca rožnika 1904.

Na Barbani je bilo zbranih v ponedeljek okoli 700 Slovencev z Goriškega in s Tržaškega. Slovesno sv. mašo je imel veleč. prelat dr. Josip Gabrijevčič. Pel je oglejski pevski zbor. Spovednikov je bilo 14. Cerkev je bila jako vkusno ozaljšana.

Razstava cerkvenih paramentov bo letos od 31. julija do 6. avgusta v ulici Barzellini št. 2. pri tleh.

Vabilo k XIX. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Žalcu pri Celju v četrtek, dne 4. avgusta 1904. Vspored: I. Sv. maša ob 10. uri v župni cerkvi. II. Zborovanje ob 11. uri v dvorani gosp. Fr. Hodnika. 1.) Prvostenikov nagovor; 2.) Tajnikovo poročilo; 3.) Blagajnikovo poročilo; 4.) Nadzorništva poročilo; 5.) Volitev jedne tretjine družbinega vodstva. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1.) Gregor Einspieler, 2.) dr. Dragotin vitez Bleiweis Trsteniški, 3.) dr. Fran Štor, 4.) Anton Zlogar. 6.) Volitev nadzorstva (5 članov); 7.) Volitev razsodništva (5 članov).

Pristavek. 1.) Dne 4. avgusta odhod iz Ljubljane ob 5. uri 15 minut zjutraj. 2.) Po prihodu v Žalec ob 9. uri zajutrek. 3.) Po zborovanju skupni obed v prostorih g. R. Senice ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 2. avgusta pri odboru podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Žalcu. Kuvert brez pijače stane 3 krone. 4.) Po obedu razhod po Žalcu in okolici. Ob 5. uri popoldne koncert. 5.) Odhod iz Žalca ob 8. uri 23 minut zvečer.

Navodilo, kako sestavljati poročila o letini je naslov majhni knjižici, ki jo je spisal tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske g. Frančišek Štupar ter jo je izdala kmetijska družba kot 3. zvezek "Kmetijske knjižice". Knjižica je sicer namenjena v prvi vrsti stalnim družbenim poročevalcem o letini, ki jo dobijo svoječasnò brezplačno, a njena vsobina je taka, da mora prav priti vsakemu, ki ne gospodari samo z roko, temveč tudi z glavo. Slovenci nismo do sedaj imeli nobenega spisa, ki bi nadrobno poučeval, kaj se prideluje in kaj se da pridelati na njivah, travnikih itd., zato je ogromna večina naših gospodarjev glede tega tavalja popolnoma v temi, in le težko je bilo dobiti pravih podatkov za sestavo letnega poročila o letini. To je vzrok, da se je družba odločila izdati tak spis, ki bo pa tudi vsakemu umnemu gospodarju prav hodil, če bo hotel narediti preudarek o svojem gospodarjenju in če bo hotel kaj ukreniti za povzdigo svojega pridelovanja. Pisatelj ima kot dober poznavalec naših razmer in kot mogoleten sestavljalec poročila o letini najboljšo skušnjo, kako je bilo tak spis sestaviti, zato se mora priznati, da je knjižica spisana zelo poljudno, razumljivo in zanimivo in da je najiskrenejšega poročila vredna. Knjižica se dobiva pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani po 20 h s poštnino vred. Najpriprosteje se knjižica naroča s pismom, ki se mu prideže za 20 h pisemskih znamk.

Škof Strossmayer. — Listi iz Zagreba prinašajo vest, da dijakovski škof Strossmayer je v Rogatecu obohel in da je bil že previden s sakramenti za umirajoče. — Novejša poročila pravijo, da mu je odleglo, ter da se je bolezen obrnila na bolje.

Iz Sinja v Dalmaciji nam piše naročnik: Poročam Vam o strašni nesreči, ki se je tu pripetila dne 18. t. m. Pyrotehnik g. Anton Ornik je navadno vsako leto za dan 15. avgusta, za praznik Vnebovzetja, pripravil vsepolno umetelnih ognjev. Te umetelne ognje je začel pa že sedaj napravljati, in sicer so mu pomagali pri tem delu Anton Zec, Ivan Čugura in Čugurov sin. Omenjeni dan pa se hkratu vžge smodnik, ki je bil pripravljen za umetelnje ognje, in kot bi trenil nastala je strašna eksplozija, in streha delavnice bila je hipoma v zraku. V delavnici pa je zgorel g. pyrotehnik Ornik in pomočnik Anton Zec, ki sta oba oženjena. Ivan Čugura in njegov sin sta pa smrtno-nevarno opečena. Čugura je oče petih otrok. Eden pomočnik pa je malo časa pred katastrofo odšel slučajno iz delavnice, in to ga je rešilo strašne usode.

Dognano je, da so obče priljubljene in vsestransko razširjene »kapljice sv. Marka«, mestne lekarne v Zagrebu. Markov trg, najpotrebnejše v vsaki hiši. Podati se jih more bolnikom kot prvo pomoč, zdravim pa v odvrnitve boleznij. Zato pa opozarjam p. n. gg. čitatelje na današnji oglas »Mestne lekarne« v Zagrebu, Markov trg, na 4. strani.

Narodno gospodarstvo.

(Z Gorjanskega.)

Bakreno-apnena zmes, gotov priložek zoper peronosporo.

(Dolge.)

Ta množina v obče in v navadnih slučajih zadostuje, ako se je vzela tudi prava množina apna, kajti uspeh ni odvisen toliko od množine galice, pač pa mnogo več od pravega razmerja galice in apna v škropivu. Ako se vzame več galice, mora biti v tem razmerju primešanega škropiva tudi več apna, ker drugače ostane tekočina kisla, ki pa mnogokrat škoduje, kajti to stori, da nežno listje zagori; pri škropljenju se rabi apno le radi tega, da prepreči moč kisline. Sicer pa se rabi apno kot primes za bakreno tekočino tudi zato, da kaže dotičniku pot, kako naj dela, da enakomerno svoj vinograd poškropi; nadalje je tudi v tem ta lastnost, da ostanejo kapljice mnogo časa na listju, da jih tudi največji dež ne izpere.

Tu pa tam se n. pr. mesto apna jemlje soda, ki ima glede nevtralizovanja jednako moč kakor apno, samo da se mora pri uporabi sode razstopina večkrat na novo napravljati, kajti če soda le en dan stoji, spremeni se tako, da ni več baker v nji razstopljiv. Tudi se pri sodi škropljenje tako dobro ne pozna, kakor pri uporabi apna, in je delo tudi težje nadzorovati. Prednost sode pa je ta, da je čista, in se vsled tega škropilnice ne mašijo.

(Dalje pride.)

PRAKTIKANT (PICCOLO) za kavarno „Central“.

Vešč mora biti slovenskega, laškega in deloma nemškega jezika.

~~~~~

~~~~~

Anton Kuštrin
Gospodski ulic. h. šte. 25.

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistriči. Zveplenke družba sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

~~~~~

~~~~~

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva,

v Pevmi,

za Soškm mostom, p. Gorica,
priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvorjeno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

~~~~~

Anton Ivanov Pečenko, Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin
in lastnih in drugih prizna-
nih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpo-
šilja po železnici na vse kraje
avstro-ogorske monarhije vso-
dih od 56 l naprej. Na zahtevo
pošilja tudi uzorce.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih
pivovaren Žalec-Laški Trg
in plsenjskega piva „pra-
zdnoj“ iz sloveče češke „Me-
ščanske pivovarne“.

Zaloga ledu, katerega se od-
daja le na debelo od 100 kg naprej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Krojaški mojster Franc Čufer

v Gorici,
ulica sv. Antona št. 7,
v hiši svečarja
g. Jerneja Kopača.

Izdeluje vsakovrstne
možke obleke po meri
bodisi fine ali priproste.

Priporoča se svojim
rojakom v mestu in na
deželi, posebno pa še
preč. duhovščini za o-
bilna naročila.

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov
kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in
neštvislno nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic,
kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti
in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno
za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane
sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križčev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih
drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša
za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno,
pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Krojaška zadruga

Gorica, Gosposka ulica 7,

naznanja,

da prodaja oblačila za dame
in gospode, Perkale, Zephyr
in drugo manifakturno blago
posebno za spomladni in letni
čas, blago vseh kakovosti in
po najnižje mogočih konkuren-
cih in stalnih cenah.

Vzorec najnovejše izbere se
na zahtevanje pošiljajo brezpla-
no in poštne prosto.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka

Te glasovite in ne nadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za
notranje in zunanje bolezni. Posebno odstranjujejo trganje po kosteh, nogah
in rokah ter ozdravijo vsak glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno
pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar in izmeček, odpravijo naduho, bolečine
in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Te preženejo
velike in male gliste ter bolečine po teh provzročene.

Tudi delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni
na jetrih in slezih ter „koliko“ in ščipanje v želodec. Odpravijo vsako mrzlico
in od te izvirajoče boleti.

Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in „madronu“,
in zato ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Dobivajo se samo v „Mestni lekarni v Zagrebu“. Naročuje se
edino in točno le pod naslovom:

„Mestna lekarna“, Zagreb, Markov Trg št. 40,
poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot en ducat (12 steklenic)
se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franco na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) K 4.- h	4 ducat (48 steklenic) K 14.- h
2 „ (24 „) „ 8.- „	5 „ (60 „) „ 17.- „
3 „ (36 „) „ 11.- „	

Priznanih pisem imam na tisoče, da jih ni mogoče vseh tukaj ponati-
sniti, zato navedem imena le nekaterih gospodov, ki so s posebnim uspehom
uporabljali kapljice sv. Marka, ter popo-
noma ozdravili: Iv. Barentinčič, učitelj
Janko Kišur, kr. nadlogar; Stefan Barčič
župnik; Ilija Manič, opančar; Sofija Vu-
helič, šivilja; Jožef Seljanič, kmet itd. itd.

Mestna lekarna

Zagreb,

Markov trg št. 40, poleg cerkve
sv. Marka.

Vstanovljena l. 1360.

Kapljice sv. Marka.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta 19 — v Medjatovi hiši v pritličju — Dunajska cesta 19

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih posloplj, premičnin in
pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbi in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji:

a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja
za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim
plačilom zavarovalnine po 50 vin., 1, 2, 3 in 4 K in daje po
neprisiljenih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne za-
varovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;

b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam)
in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena
zavarovanja vsake vrste.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zava-
rovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanje
pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri s vsako drugo
zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov se proti
proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovalcem
popolno varnost.

Svoji k svojim!

Rojaki Slovenci! Pristopajte k domači zavarovalnici!